

Příloha 5: FARÁŘI, NEMÁŠ SŮL?

Analýza osobních rozhovorů s faráři a farníky

Ida Kaiserová: Zpráva z šetření z života farností v plzeňské diecézi

Biskupství plzeňské: Finální verze 1. 10. 2024

Název této zprávy pochází z rozhovoru s jedním diecézním knězem. V úryvku popisuje, jak za ním chodí nejrůznější lidé s duchovními potřebami.

přichází a co chtějí – někdy potřebují nebýt sami, slyšet to slovo, přijdou si postěžovat, kolikrát i večer se mi stalo, že přijde opilej a začne plakat, a říká jak je špatnej, bezdomovci chodí častokrát, ani nechtějí peníze, a ptá se – faráři, nemáš sůl?

OBSAH

ÚVOD	2
METODOLOGIE POSTUPU	2
Polostrukturovaný rozhovor a konstrukce vzorku	2
Rozhovory – průběh a analýza.....	4
I. PROSTOR.....	5
II. SOCIÁLNÍ SLOŽENÍ	8
III. SUDETY	10
A. Pastorační laboratoř	11
Případ první – česko-německé usmíření.....	11
Případ druhý – očišťování míst	12
Případ třetí – tišení bolesti.....	12
B. Nové postupy.....	13
Případ první – žehnání	13
Případ druhý – propojování	13
Případ třetí – doprovázení	13
IV. MISIE	14
A. Školy	16
B. Globální diecéze.....	17
V. SYNODA	18
ZÁVĚR.....	21

ÚVOD

Předkládaná zpráva je výsledkem kvalitativního sociologického šetření “Život ve farnostech plzeňské diecéze”. Cílem tohoto šetření bylo postihnout rozmanitost života jednotlivých farností a přinést podrobnější detailnější data o tom, jak žijí a smýšlejí lidé v diecézi.

Vstupním předpokladem mého zkoumání je přesvědčení o tom, že podmínky pro pastorační či život církve, se mohou v jednotlivých farnostech navzájem velmi odlišovat. V možnostech mého přístupu pak je tyto odlišnosti “vytrhnout” z konkrétních okolností jejich místa a času a zasadit je do více obecného kontextu, který by umožnil o všech různých situacích přemýšlet alespoň zčásti společně.

Text je členěn do několika kapitol. Které jsou věnovány podstatným, z rozhovorů vyplývajícím tématům – jde o Prostor, Sociální složení farností, Sudety a Misie. Jako doplněk jsem ještě připojila kapitolu obsahující citace věnované synodnímu procesu s názvem Synoda.

Zpráva má také shrnující závěr.

V textu nepoužívám žádné odkazy na odbornou literaturu. Snažila jsem se z dat získaných z rozhovorů vytvořit čtivý, analyticky důkladný výsledek, který by měl být podkladem pro další diskuse co možná nejširšího okruhu čtenářů.

Nemám žádné teologické vzdělání a ve svém přístupu jsem se snažila být důkladně sociologická – zajímat se o sociální realitu a neusilovat o teologickou interpretaci zjištěného. Přesto bych ráda na tomto místě uvedla, že materie, se kterou jsem měla možnost v rámci tohoto projektu pracovat, mi byla nesmírně milá. Často jsem se cítila být v nějaké lepší, ne tolik sociální, ale více teologické realitě. Chtěla bych zde proto poděkovat všem, kteří mi věnovali svůj čas a pozornost během výzkumných setkání.

METODOLOGIE POSTUPU

Polostrukturovaný rozhovor a konstrukce vzorku

Šetření života ve farnostech bylo realizováno pomocí metody polostrukturovaných hloubkových rozhovorů. Základem takového rozhovoru je osnova otázek. Dotazovaný účastník rozhovoru je vyzván k tomu, aby formuloval své odpovědi volným způsobem, případně také navazoval témata, která má spojena s položenou otázkou. Výzkumnice se také může doptávat na podrobnější souvislosti témat, která v odpovědích zazní. Je předpokladem takto vedeného rozhovoru, že každý z oslovených účastníků může mít svou, dosti specifickou podobu toho, jaká témata a jakým způsobem vnímá a propojuje s ostatními.

Kupodivu, ač zní takto nastavená pravidla rozhovoru velmi volně až bezbřezě, po nějakém čase se během výzkumných rozhovorů témata začnou opakovat. V takové situaci může výzkumník hovořit o “saturaci” vzorku, kdy (ač s malým počtem dotazovaných) získal poměrně dobrý přehled o situaci ve zkoumaném terénu. Tento stav je žádoucím (a zároveň v absolutním slova smyslu nesplnitelným) cílem kvalitativně vedených šetření.

V šetření farností tomu bylo podobně. Rozsah témat, o kterých bylo možné hovořit, byl veliký. Zejména s ohledem na poměrně široký záměr výzkumu na začátku (dozvědět se něco o celé diecézi) a také s ohledem na velikou vnitřní rozmanitost zkoumaného terénu. Terénem pak nemyslíme jenom fyzický prostor diecéze, se stavbami, přírodou a vzdálenostmi, ale také sociální, kulturní, demografickou či historickou situaci, ve které se lidé účastnící se šetření nacházejí.

Rozhovory jsem se snažila uskutečnit v každém z vikariátů plzeňské diecéze, a to pokud možno tak, abych mohla mluvit se zdejšími kněžími i laiky. Můj první kontakt ve vikariátu byli náhodně zvolení faráři, administrátoři či jáhni, jejichž e-mailové adresy jsem našla na stránkách plzeňského biskupství. Po uskutečněném rozhovoru s knězem jsem pak plánovala získat kontakt na další zdejší dotazované – věřící z jeho farnosti.

Tento plán postupu se nepříliš osvědčil, protože navázat e-mailem kontakt s duchovním nebylo vždy snadné a žádosti se musely zasílat i opakovaně. Tím se celá přípravná fáze zdržovala a nezbývalo tolik času na další kolo navazování kontaktů (s farníky). Tam, kde se takový kontakt navázat podařilo a uskutečnil se i rozhovor, byla taková možnost opravdovým přínosem pro celé šetření.

Celkový počet uskutečněných rozhovorů, tříděný v tabulce podle vikariátu a toho, zda byl veden s duchovním či laikem, je sepsán v níže uvedené tabulce. Mluvila jsem s 22 lidmi, z toho 7 byli farníci-laici, z nichž 4 byli ženy. S ohledem na pravidlo anonymity, které je součástí realizace každého podobně nastaveného šetření, neuvádím, zda mezi kněžími byli faráři, vikáři, administrátoři či další pozice ve struktuře diecéze. Vzorek je malý a “zaměstnanci” diecéze se všichni navzájem patrně znají. Anonymizovat jsem se snažila i místa, kde jednotliví lidé působí. V názvech míst jsou uvedena pouze počáteční písmena. Pro znalce diecézních poměrů je to jen slabá míra utajení, pokud bude chtít autora výroku “vypátrat”, jistě se mu to v řadě případů podaří. Předpokládám však, že většina čtenářů o to usilovat nebude. Autory citovaných výroků jsem nijak neoznačovala a nerozlišovala. Přestože jejich zkušenosti a názory na věc jsou velmi rozmanité, všichni zde vystupují v jednotné roli členů diecéze.

vikariát	celkem	duchovní	laik
Karlovarský	3	3	0
Plzeň-sever	2	1	1
Chebsko-sokolovský	4	3	1
Tachovský	4	2	2
Plzeň město	2	1	1
Rokycany	2	1	1
Plzeň-jih	1	1	0
Klatovy	2	2	0
Domažlice	2	1	1
celkem	22	15	7

Dalším popisným údajem, který zde uvedu, jsou počty věřících sečtených během nedělní mše na jednotlivých místech. K nim jsou připojeny procentuální údaje těchto praktikujících věřících v rámci celkového počtu obyvatel uváděných v místě. Jedno z možných zkreslení, které zde působí, je centralizace bohoslužeb – tam, kde je realizována, ať už zvykově nebo podporou ze strany duchovní správy, jsou procenta významně vyšší.

město	počet obyvatel	kolik lidí přišlo na mši	kolik je to %
1	2 202	15	0,68
2	15 825	117	0,74
3	49 353	551	1,12
4	3 493	79	2,26
5	14 225	136	0,96
6	22 155	66	0,30
7	5 132	25	0,49
8	14 468	59	0,41
9	11 155	287	2,57

město	počet obyvatel	kolik lidí přišlo na mši	kolik je to %
10	14 386	194	1,35
11	6 804	66	0,97
12	18 875	224	1,19
13	55 363	294	0,53
14	905	55	6,00

Rozhovory – průběh a analýza

Každý rozhovor jsem realizovala za pomoci osnovy otázek, viz rámeček. Osnova zahrnuje otázky směřující k postupnému popisu aktivit, které se odehrávají v rámci života farnosti, případně hranice farnosti nějak přesahují více nebo méně záměrně.

Kromě toho byla položena otázka na průběh synody a možnost získání dalšího kontaktu v místě. Otázky, jak bylo již výše popsáno, slouží jako základ k volně formulovaným odpovědím a dalším souvislostem k danému tématu. Rozhovory byly nahrávány na nahrávací zařízení umístěné v laptopu. Zároveň s tím jsem si i zapisovala poznámky a snažila se tak odpovědi písemně zaznamenávat přímo. Takto získané přepisy a záznamy se pak stávají základem pro následující analýzu.

Osnova rozhovoru

Farnost:

Vikariát:

Datum:

1. Můžete mi, prosím, popsat život farnosti?

(pravidelné aktivity v průběhu týdne, měsíce, roku)

2. Kdo zajišťuje tyto aktivity? A kdo je vymýšlí?

3. Kdo se jich účastní?

4. Kdo Vás potřebuje?

(lidé mimo farnost, kteří vědí/nevědí, že potřebují duchovní pomoc)

5. Jak lze tuto šedou zónu oslovit, vstoupit do ní?

6. S kým farnost spolupracuje (zde v místě, mimo toto místo...)?

7. Jsou zde nějaká regionální specifika?

8. Jak vidíte další rozvoj farnosti?

9. Jak vnímáte průběh synody?

10. Vikariát – jak funguje?

Analýza rozhovorů probíhá metodou kódování. Předpokladem tohoto přístupu je představa přepsaných odpovědí, jako textu, v němž se mění postupně tematické obsahy. Není to nic překvapivého – jde o přepis rozhovoru a ten je reakcí na předem zformulované otázky. V rozhovoru, který zajímá obě strany – toho, kdo se ptá, i toho, kdo odpovídá, však často dochází k tomu, že do odpovědí vstupují další související témata a na ně mohou navazovat ještě jiná. Tak jako je tomu v běžném neformálním rozhovoru, který vedeme běžně s mnoha lidmi denně. Pro výzkumníka je to obzvlášť vhodná situace, stav vzájemné důvěry a otevřenosti. Může se díky tomu “dostat” k řadě ne zcela zřejmých souvislostí, o kterých dotazovaný člověk promlouvá. Zároveň se tato nová navazující témata mohou nacházet i v dalších částech rozhovorů a působí tak jako jakýsi motiv (literární či hudební), který se opakuje a variuje v průběhu celého rozhovoru.

Kódování je vlastně hledáním těchto výrazných zajímavých motivů. Výzkumník se je snaží vhodně pojmenovat a postupně zařadit do nějaké struktury. Tak, aby se popsala vzájemná souvislost jednotlivých témat, případně bylo možné ji doplnit o fakta a pojmy z odborné literatury, jiných šetření atp.

Během této analýzy jsem se zajímala o taková témata, která souvisela s otázkami synody – jak jsou organizovány kapacity (lidské a hmotné) jednotlivých farností, jakým způsobem se v místě plánuje změna/budoucnost? Snažila jsem se vždy směřovat k odpovědi na nevyslovenou, ale ve všech rozhovorech přítomnou a velmi niternou otázku: Co považují jednotliví účastníci za projev Boží přítomnosti, kde bydlí Pán?

Analytický text je pak sestaven z přímých citací z rozhovorů a organizujících komentářů. Citací je v textu skutečně dost, protože výpovědi dotazovaných byly velmi obsažné i závažné. Doslovnou citací se snažím maximálně zprostředkovat svůj kontakt s terénem.

Do analýzy vstupují také výsledky mého pozorování, které je další užitou metodou výzkumu.

I. PROSTOR

prostě úspěch je konzumní slovo – hledejte Boží království a to ostatní vám bude přidáno, že prostě nevíme, a čím dál víc to je vidět, prostě vydržet..

Jednou z “tíživých” otázek dalšího rozvoje/života diecéze je řekněme nepoměr mezi velikostí území (spravovaného nějakým církevním subjektem) a množstvím lidských sil – kněží a věřících laiků, kteří v daném území žijí a působí.

Celé území diecéze je rozděleno na 10 vikariátů, které samy sestávají z několika farností. Farnosti pak jsou dále členěny na “soustavu” farností – území s kostely a farami, kde nežije žádný kněz. Je to způsob, jak se stávajícími kapacitami pokrýt potřeby věřících z hlediska prostoru.

Plus máme satelitní kostely, dojíždíme do vesnic, tam jsou nedělní, nebo sobotní s nedělní platností.

Tato organizace prostoru není zcela symetrická co do velikosti. Zvláště na severu diecéze jsou jednotlivé vikariáty větší (prostorově) a dochází i k jejich slučování.

největší farnost v celé diecézi, problémem je množství obcí, je tu 19 kostelů, nepočítám menší kaple a ve vlastnictví naší farnosti je 6 kostelů, ostatní se podařilo předat obcím,

Z výpovědí kněží vyplývá, že v nastavení jejich rytmu bohoslužeb se odráží snaha ta místa “obsloužit”. To, co je mnohdy technicky možné – všechna místa objet podle nějakého předem nastaveného “jízdního řádu”, může být těžké obsloužit pastoračně – budovat komunitu, nacházet spolupracovníky.

na řadě míst máme pravidelné bohoslužby, ale velice komplikované je vytvořit jedno farní společenství, které by fungovalo jako jeden celek, to se daří párkrát v roce při výjimečných akcích – např. zakončení služby kněze, nebo uvítání nových, je to dost náročné

já mám třeba spoustu mší – je to už moc, vnímám to sám

je to tím, že spravuju velký území, mám ještě L. (což je několik měst – K., H. S., L., S. S.) – pátek, sobota, neděle jsem v autě – každou so, ne, pá – 2 mše, abych to všechno objel – kněží je dost na ten počet lidí, chybí lidi, kteří s něčím pomůžou

*Jde o to, jestli ta náruč (bude otevřena – myšleno pobývání s farníky např. u kávy, pozn. I. K.)
Jde o to, jestli ten kněz bude mít na to čas, protože spěchá na strašně důležitou bohoslužbu do L. pro pět lidí.*

V jednom případě, který jsem měla možnost slyšet, jsou aktivity v neobsazených kostelích zaměřené na oslovení širší veřejnosti. Jde o hudební festival vybudovaný knězem ve farnosti, kde tehdy působil.

velkou akcí – Hudební léto – to zakládal V. B. a když ten zemřel, tak to převzalo město (...) smyslem bylo rozeznít kostelíky, kde nejsou bohoslužby – aby tam přišli návštěvníci regionu, aby se mohli zamyslet a načerpat sil, pan vikář byl velký fanda do vážné hudby, a k narozeninám si vždycky nadělil koncert ve velkém stylu a my pokračujeme, je tu úžasná spolupráce – finanční zodpovědnost na sebe vzalo město..

festivaly – široká škála posluchačů, většinou obyvatelé té vesnice, zároveň je parta nadšenců, kteří to absolvují všechno, těší se a vybírají si koncerty – ví, za čím už jedou

mám to ráda – zahajovací koncert zahajuje kněz nebo jáhen, (...) snažíme se, aby vždycky to duchovní slovo zaznělo – někdy je na dovolený a nejde to, ale je to důležitý, protože tam jsou lidé, kteří do kostela nechodí

Dalším případem pravidelných, ale zřídka konaných aktivit jsou poutě v kaplích, které jsou často v majetku daných obcí. Zde se odehrávají poutní slavnosti, které jsou významnou společenskou událostí, iniciovanou a drženou v patrnosti starostou obce s kapličkou. Poutě působí jako velmi tradiční, starobylé zvyky, často jde však o tradici znovuobnovenou, s tím jak se ustanovily místní samosprávy a vzniká či se upevňuje místní identita.

poutě – snažíme se ty poutní mše svatý mít v kaplích, je jich asi 21 – v okolí města a tam kde máme kostely, vesnice mají třeba jenom kapličky, je to tradiční, zvykový

pak jsou tam kapličky, kde si objednávají kněze na poutě, masopusty, svatováclavský slavnosti – to jsou městský slavnosti, součástí je mše na začátku, pak jim něco řeknu a pak plesají do rána (..) dokonce se i zeptají závčas na termín – aby nebyla masopustní kolize

Pak je tu nepřeborné množství poutí. Všude kde to i trošku jde, tak to konáme – často je to jediná bohoslužba v tom místě, často se tam modlíme za ty předky z minulosti.

když děláme poutě – to je mnohdy o tom, že přijdou lidi zvenčí – jako se o půlnoční zaktivizuje celý národ, tak se zaktivizují kolem, těch poutí, je to pro ně důležitý

ted'ka zrovna minulej tejden v N. S. se tak spontánně domluvila s obcí pouť, biskup tu byl na kanonické vizitaci a byli jsme i u starosty a domluvila se pouť, tak tam bylo asi 50 lidí, tak půlka byli nechodící, byli tam, horníci v uniformách i horničky – ty byli místní

ty poutě tady moc nejsou – tak nějak zažitý

Obdobně jako v debatě o sociálním složení farních komunit, můžeme i život farnosti nahlížet podle toho, do jaké míry je zde jakási plná, obsloužená struktura – farní kostel – časté pravidelné mše, okolo satelitní kostely s nedělními bohoslužbami a pak ještě dál, kaple v obecních rukou, kam se jezdí v sezóně na poutě v režii obcí. Pokud má kněz v každém místě nějaké “zdravé” spolupracující jádro, může teoreticky dojždět na řadu míst a udržovat tam nějakou podobu náboženského života.

V líčení z jednotlivých míst jsou však znát významné rozdíly. Odrážejí velkou rozmanitost situací jednotlivých farností, a také odlišnost postojů jednotlivých mluvčích.

V jedné z farností je již ustanovena společná duchovní správa, u níž se předpokládá a do jisté míry praktikuje jistá centralizace duchovní i pastorační práce.

Žijem tu v takový progresivní formě toho, jak by to mohlo vypadat (...) můžu mluvit o farnostech, tři protože jsou na území tří krajů – středočeský, ústecký a plzeňský – to je tak rozděleno kvůli úřední administrativě, jinak je to spravováno společně, společná duchovní správa J,K,L – snažíme se, aby farnosti společně vystupovaly. Život odvisí od toho, do jaké vzdálenosti je třeba dojíždět, nebo kde ten konkrétní duchovní sídlí.

K. jsou centrum těch tří farností, největší aktivity probíhají především tady v K. Ty ostatní, protože je tam mnohem méně věřících, tak se na těch aktivitách podílejí tak, že něco podobného mají tam, ale zároveň chceme, aby se podíleli i na životě v tom centru. Určitým centrem, vrcholem jsou bohoslužby – především nedělní, to je gro. To je často a opakovaně a pak se na jednotlivých místech snažíme fungovat i mimo. Někde to jde lépe, někde hůře, souvisí to i s tím dojížděním, čím je něco déle, tím méně jste ve styku s těma lokalitama a lidma atd.

V jiné části diecéze je zcela běžné, že lidé za bohoslužbou do centra jezdí – tzv. odjakživa.

D. byl vždy jejich farní kostel, tak jezdí, jsou na to zvyklí (...) tady jsou mše sv. v neděli v 8:00, 9:30, 18:00 (...), v 8:00 chodí starší lidé a z vesnic (...) jezdí autobus, na tu osmou a zpátky jezdí (...) podobně to vypadá ve středu a v pátek – několikrát víc lidí, přijedou si na mši, za doktorem, na nákup...

A zdejší kněz velice dobře identifikuje, že tato schopnost – dojíždět za bohoslužbou mimo místo svého bydliště je spojena s “tradičním” osídlením. Popisuje jinou část území, kterou má také ve své duchovní správě a která podle něj, takto nefunguje.

jinak je to na tom P(...)-vicku – to už jsou Sudety – tam jsou 3 nedělní – M., P. a H. V. (...) a když se nějaká zruší, tak do té vedlejší nepřijedou

Často by ani nemohli přijet, protože na rozdíl od tradiční oblasti tam nefunguje v neděli veřejná doprava. Možná ne zcela vědomě tak odkrývá jeden z významných rozdílů mezi “tradičním” a znovu “dosídleným” venkovem. Absence organických (přirozeně a dlouho rostlých) vazeb všeho možného druhu v dosídlovacím území udělala z jednotlivých sídel oddělené enklávy, kolem nichž je hůře prostupné či nespojitě území.

To potom mohou kopírovat i postoje lidí, kteří se těžko odhodlávají k návštěvě bohoslužeb v jiných městech a obcích. V následujícím úryvku se jedná o farnost rozloženou na území tří krajů, také bez řady vzájemných vazeb či přirozené spádovosti.

Kněží se snaží udržet tu svojí mobilitu, a objíždět místa, i když velkým přáním je, aby lidi dojížděli sem, ale naráží na řadu překážek, které nejdou překonat – třeba, že lidi nejsou mentálně schopni překonat to svoje pouto k místu – starší tím více. Vnímáme to a chápeme, ale potřebovali bychom, aby se to zlomilo, protože ten personální stav duchovních a kněží k tomu vede.

Jinou okolností/překážkou racionalizace duchovní správy je lokální identita farníků a jejich důraz na veřejnou/performovanou část náboženského života – bohoslužby s knězem.

protože ti lidé na těch jednotlivých místech se cítí hodně spjatí s místním lokálním kostelem a ať ta vzdálenost hlavně těm starším, lidem brání se dát dohromady a taky toho moc nepotřebují, nemají potřebu vést ten aktivní život, ta bohoslužba jim vyhovuje

Postupná sekularizace a ubývání věřících, za nimiž se zamkne kostel, působí děsivě. Kopíruje trend odchodu mladých lidí z venkova a zhoršující se tzv. dostupnost služeb. Vnímám jako podstatné i tomuto vývoji rozumět jako “cyklu”. Něco z farního života zanikne, aby se mohlo zrodit něco jiného a více adaptovaného na nové životní okolnosti.

můžu vzít jako opatrně pesimisticky a říci si, 2 kněží – jednomu je 75, 85 – za chvíli to bude problém, v neděli máme 10 mší a zvládáme to a nemusíme to řešit, bude to ale problém

myslím, že ty D. budou jakýmsi středem, nebudeme moci být všude, ale nebudu to předbíhat, co vymyslíme, jaký model pastorage – pořád patříme mezi ty větší a živější farnosti – třeba to bude řešit můj nástupce...

Jak vidíte další rozvoj farnosti?

blbě – vidím to dobře – otáčím svůj pesimismus, přijdou po mně 2 kluci skvělí, jsou nejlepší z celé diecéze, jsou mladí, mají obdarování a najdou nějaký nový způsob, jak to oživit

Jeden z popisovaných případů takového oživení přímo souvisí s “obsluhou” poněkud ztracenějších destinací.

Na území tý farnosti jsou taky další obce, kde bych zmínil S. a P. – v S. je aktivní paní kostelnice, která tam jednou za čas po domluvě se mnou uspořádá bohoslužbu na sv. Václava, na Štědrý den, na Vzkříšení, na Dušičky. A je tam pozvolný nárůst účastníků, tak třetina jde k přijímání... Tam taky jezdím čím dál raději, protože vidím, jak se to tam rozsvěcuje, z útlumu se ukazuje život.

A pak ještě specifický případ – kostel v D. – kterého se ujala skupinka lidí v čele s panem M. a vlastně on není člověk z církve, sympatizující a intenzivně hledající cestu a on se rozhodl, že to tam pokusí oživit, na velký svátek tam zve mě nebo pátera V. a podařilo se tam zažehnout plamen, který začíná růst...

Řada účastníků šetření si uvědomovala, že se struktura farností bude pravděpodobně nějak měnit. Zatímco větší města byla celkem radikální, z venkova zaznívaly hlasy poučené resistance.

v plzeňském scénáři je možný – že přestanou fungovat a existovat farnosti, a že to bude jeden vikariát jako farnost, ale já si myslím, že musíme mít tu odvalu, že církev žila na základě ohnisek – a Josef II. z toho udělal plošný uspořádání, spíš to bylo na principu vitality nějakého místa a ta struktura se utvářela okolo toho... a my teď dojíždíme na to, že to není životný a bojíme se tam sáhnout

A to je do budoucnosti – pokud pan biskup řekne, že nás tu bude o polovinu méně kněží – jestli budou obsazované čím dál tím větší centrály obsazované a menší městečka opouštěné, myslím, že to biskup nechce rozhodovat – a chce to hodit na ten synod.

V B. – není tak dávno, tam byl farář a kaplan a teď není fara obsazená – tam už to začínají vnímat, že krvácej.

Rozlehlost území diecéze, vikariátu a farností kombinovaná s relativně malým počtem věřících a kněží, vytváří “tlak na kapacitu” a snahu modelovat udržitelnou budoucnost církve.

Hlasy nakolik a jak takovou budoucnost vybudovat nejsou jednotné. Větší “racionalizaci” uspořádání farností do center a měst brání vlastní roztříštěnost území dosidlovaného po válce a také zkušenosti těch, kteří již ve sloučených farnostech fungují. Lidé jsou velmi vázáni na svůj lokální kostel, je obava že přestanou na bohoslužby docházet vůbec. S velkými obtížemi kněží v “detašovaných” kostelech budují komunitu věřících a spolupracovníků. Zároveň jsou v diecézi místa, která ožívají díky místním laikům i nevěřícím lidem, kteří mají zájem o budovu kostela a nějakou podobu duchovního života.

Zdá se, že takové lidi “nespadli z nebe”, ale jejich přítomnost v místě umožnila dlouholetá soustavná práce duchovních i laiků v přílehlé farnosti. Tím, že nechtěli kostely opustit, ale naplnili je hudbou, přilákali do nich opět život.

II. SOCIÁLNÍ SLOŽENÍ

na budování si dávám pozor, napřed musíte mít lidi, v církvi se dělaly chyby – že se dělaly baráky a nejsou lidi, a dneska jsou prázdný

Farnosti jsou rozmanité co do prostorového uspořádání, tak do sociálního složení. Nemyslím tím sociální vrstvy, k nimž by náležel typický farník (dvakrát na to přišla řeč), ale prostě lidské složení lidí, kteří užívají služeb dotazovaného kněze, respektive náleží do jím spravované konkrétní farnosti.

ten Marek ten to hned ví, mají to v krvi, protože vyrůstali v křesťanské kultuře (...) je pro ně přirozený, (...) že je ta církev kompletní – my jsme jenom torzo

Téměř v každém z rozhovorů bylo tematizováno, zda jsou ve farnosti “všichni”. Jakýsi pomyslný průřez lidským společenstvím – starší generace, střední generace a hlavně mládež a děti.

Moje zkušenost z minulých farností – je to poměrně odlišné, dříve bylo menší společenství, méně lidí co to mohli dělat. Tady jsou zastoupeny všechny generace, není to jenom jedna skupina

Není překvapivé, že v kostele jsou a na další aktivity chodí lidé ve středním až starším věku.

Kdo se účastní biblické?

většinou starší a střední generace. Jsou pozváni, zapojují se, ptají se – začínáme modlitbou, věnujeme se textu na příští neděli, pak jsou otázky.

Nepřítomnost dětí a rodičů je vnímána jako indikátor nedostatečně “zdravé” populace farníků:

já tady v kostele kompletní rodinu mám supervýjimečně – je to bolest určitě obecnější – tady cejtím velikej dluh...

já se přiznám, že jsem byl v Ch. – páter H., L. – oba hrozně otevřený – ale rodiny nebo děti tam stejně nevidíte – i když ten člověk je otevřený, tak to neznamená, že se tam budou valit davy lidí...

většinou starší lidé (půlka), nějaké procento třetina, rodina s dětmi – minimum, před dvěma lety tu bylo přijímání, teď už dlouho nebude, málo k biřmování, málo ministrantů

Je zde vyjadřována jakási zkušenost, že formace dítěte z věřící rodiny je velice těžká, pokud se v “kostele” nenajdou nějaké další děti nebo vrstevníci.

mně se jako dítěti taky chodit nechtělo a moje děti tam chodí, že ví, že tam mají kamarády

každý to naše dítě mělo vrstevníky, co s ním chodili do kostela – a chodili spolu do třídy, mohli to spolu sdílet

chceme, aby se lidi sjížděli na jedno místo, aby mladí viděli, že i jiní mladí lidé chodí do kostela, i jiné děti... Já mám kluka a ten chodí do kostela jedinej, starší chodil do Rakovníka a tam byl jedinej katolík... V těch centrech by se mohli setkávat ti, co jsou si blízcí.

já studuju na konzervatoři a docházím do vysokoškolského katolického hnutí, tam je mše a našel jsem si kamarády (...) v K. /doma – je to víc komunitní

zkušenost z tý Prahy – pomohlo mi to udržet se ve víře – povzbudilo mě, že jsem viděl, že nejsem jeden z mála, co chodí do kostela (...) ta komunita je důležitá, když je větší – je šance, že si tam najde více kamarádů a chytne se tam

(...) u mě je to tak, že ty kamarádi jsou pro tu víru podstatní – pomáhá mi, že spolu můžeme mluvit a dodalo mi to odvalu nestyďet se před lidma, který nevěří

Děti v církvi znamenají především přítomnost “tradičních” katolických rodin v místě. Takový stav však mezi zkoumanými farnostmi rozhodně není většinový. Lidé přicházejí do církve různým způsobem a jejich věk a rodinný profil je “mix”.

Tady je zajímavý, že ten Ch. je plnej lidí který uvěřili v dospělosti, letos bylo 6 katechumenů, a v tý farnosti je třetina katechumenů. To jsou lidi který slyšej, přicházej, testujou, očekávají... A zase

– díky těm všelijakejm internetům, kdo hledá najde, taková ta ostýchavost, předsudky, ta je jiná, než před dvaceti lety – lidi hledaj – to je taková cílovka.

Mají něco společného – říkám si pro sebe, že zažili nějaký životní náraz, nebo zklamání, že vyzkoušeli ledacos...

Děti mohou být i z druhé generace konvertitů, a přes nepřítomnost tradičních rodin, se tak tato “torzovitá struktura” zaceluje.

Jak se dostáváme k dětem? Před dvaceti lety to bylo z ničeho, ale strašně rychle se ty lidi vygenerovali, ročně bylo tak 10 lidí pokřtěných dospělých, ale teď má ta farnost základ, svého času měla 300 lidí, teď je to míň, covid s tím zacvičil...

Takovému vývoji – kdy rodiny navazují přímo na sebe, nebo se ty generační propady postupně zacelují tím, že konvertují mladí, ne tolik “použití” lidé, by bylo možné rozumět jako jakémusi cyklu. Navzdory mohutné české sekularizaci, kdy předávání víry v rodině je čím dál méně časté, se do církve děti mohou vracet, protože tam přicházejí nebo přicházeli mladí lidé, kteří později rodiny založili.

Zcela natvrdo řečeno, je to však případ jenom jediné farnosti, ve velkém městě. Obecná situace je jiná a kopíruje demografický vývoj většiny českého “venkovského” prostoru. Mladí lidé odsud odcházejí za vzděláním a postupně i prací. Rodiny, ať už křesťanské nebo sekulární, si zakládají v centrech.

do deseti let vymře ta stará generace, děti nám odešly, tudíž není nastupující generace a nás takový střední věk, jako jsem já – nás je málo, naše spolčo, kdo mohl odejít, odešel – tohle vidím blbě, leda by – město M. – atraktivnilo město a ti mladí by měli potřebu se vrátit (...) je tu nedostatek práce, kultury a bydlení (...) chvíli tu pes

“Stárnutí” církve, nepřítomnost dětí a celých rodin je v rozhovorech popisováno většinou jako neblahý stav, který neusnadňuje sociální reprodukci církve. Nebo ji spíše vylučuje. Co do počtu svátostných úkonů také počty pohřbů většinou převyšují počty křtů dětí a církevních sňatků. Do církve však neustále někdo přichází a na řadě míst kněží popisují každoroční křty dospělých katechumenů, lidí kteří už mají tzv. něco za sebou. Vylidňování venkova a malých měst je mohutnou demografickou změnou, která se netýká jenom církve. Je otázka, zda se církev musí chovat stejně nebo jinak než sekulární společnost. Případně zda její působení v některých místech nemůže společenské trendy v dobrém smyslu slova předcházet a změnit?

III. SUDETY

kdo se do těch Sudet zamiluje, tak už jinam nechce...

Jistou část území plzeňské diecéze tvoří území Sudet, poznamenané poválečným odsunem německého obyvatelstva. Sudety nejsou uniformní, mají mnoho podob a lokálních historií a místních specifik. Není předmětem této zprávy “řešit” Sudety, ale rozhodně fakt, že někteří farníci a kněží v těchto oblastech žijí a pracují, má na jejich působení zde nějaký vliv. A v této intenci budeme o Sudetech pojednávat také v této kapitole. Území bývalých Sudet na obecné rovině, je považováno za místo s řadou vážných sociálních problémů, rozsáhlejších než ve “vnitrozemí” a spojovaných více či méně detailně s následky faktu, že zde byla kompletně přerušena sídelní historie.

nacházíme se v takovém drsnějším kraji, který je poznačen vysídlením Němců, díky Bohu už se ty generace sžívají, ta pastorece je přizpůsobena tomu, co tu je.

s Němci odešla i víra, ten kraj má takový divný stigma, přišla náplava ze Slovenska, Polska, ale tu víru si sem nepřinesli. (...) To předávání víry bylo přetrženo.

Ten odsun Němců – může být ten kraj trochu prokletý – kdo tomu věří, někdo z těch co odcházeli, mohli říct něco ošklivého.

Důležitou součástí “sudetské situace” však není jen otázka toho, kdo odešel, ale také otázka toho, kdo přišel, respektive kým se zde (ne)stal.

Ano, jsme Sudetenland – to je specifikum jako hrom, to je skladba obyvatel (...) tady je strašně moc průserů.

Tady je to spíš, je to fakt ta vykořeněná oblast, pořád se s tím setkáváme, že ty lidi neměli šanci se rozvinout v tom společenském životě, komunitním.

Sociální historie území Sudet byla poznamenána nejenom odchodem lidí a přerušáním kontinuity, ale také v podstatě “úspěšnou” realizací projektu socialistického člověka. Do zcela vyprázdněného prostoru byla postupně od konce 40.let dvacátého století implementována nová společenská pravidla opírající se o státně – kolektivní vlastnictví a vědecký ateismus. To, se domnívám, je důvodem tak zvláštní “neúspěšnosti” Sudet v rámci hospodářského a sociálního rozvoje. A intenzivnější sekularizace nebo spíše dechristianizace.

když vidím tu kulturu, jak staví, opravuje, jak si lidi dělají ploty u zahrádek – tak si říkám, že jsme 80 let po válce, tak to jsou tak hluboký rány kulturní, že 70 let se to nikam nepohlo... kulturně myslím, že se to nepohlo, že to lidstvo je tady takový zanedbaný – myslím v takové té většině (...) takový to socialistický myšlení – nějak lacině a pohodově žít, a nedomejšlet ty další vazby, jaký dopad to má na globál, na celek...

A. Pastorační laboratoř

Nevím, za jak dlouho se získají ty kořeny, to se dá říkat donekonečna, kdy to přijde, je to už 80 let..

Z rozhovorů v daných oblastech vyplývala jakási shoda na “diagnóze” – území je vykořeněné, lidé mají velký odstup od církve a osobního praktikování víry, která se v podstatě minimálně předává v rodině. Vinice Páně je zde však stejně náročná na práci jako kdekoli jinde. Potíže nastávají, když se má taková práce “vykazovat”.

Máme i nová bohoslužebná místa, třeba v těch domovech důchodců, zde jsou projevy náboženského života trochu jinačí, ale abych vám řekl jakou mám vizi, když se dělá statistika – tam mi říkají na biskupství, máš tam málo lidí, ale já říkám, že tam se nepíše o těch rozhovorech o těch křtinách, to v těch papírech není a ty lidi si nás žádají, službu církve, a pak přijdou po několikrát – přijdou na půlnoční. Ta šedá zóna je tu obrovská, škála jejich požadavků je taky obrovská – já jsem překvapen, často nevím, co mám dělat.

Skupinu náctiletých tu nemáme – asi není jeden důvod, mě přijde, že jsme v Sudetech – pokud je to prostředí takhle rozložený, tak (mládež není – pozn. I. K.)

Ze shodné diagnózy pak vyplývalo několik různých postupů pastorace, které si dovoluji vnímat jako inovační strategie. Někdo měl potřebu poskytovat lidem v území něco jako “terapii” – uzdravný, hojivý přístup. Někdo popisoval aktivity, které jsou ne příliš obvyklé, kterými se snaží najít cestu k lidem mimo církve. Celkový popis těchto zkušeností vyzníval radostně i nadějně.

Začneme postupně příklady hojivých procesů.

Případ první – česko-německé usmíření

Přes mnoho aktivit zaměřených na usmiřovací proces mezi Čechy a Němci, zůstává odsun mezi některými skupinami stále nezpracovaný. Lidé, kteří jsou tomuto smíření nějak blízcí, však popisují, že jim dává ohromnou sílu.

moc ráda jsem když si můžu s Němci (dát) kafičko, udržovat to přátelství je důležité, Němci, když přijdou, tak mají otevřenou náruč a touží po tom, aby bylo všechno krásný a Češi mají

bariéry – to přátelství je nesmírně důležité (...) u spousty starších lidí českých – cítím, že mají strašnou bariéru, nevím, jakou přesně, mají bariéru

na setkání rodáků v té V. – je to 80 lidí (už přes třetí generaci) (...) mají dobrého vedoucího toho mančafu a opravdu se schází a jde to přes ty generace – není tam cítit žádná zášť, nenávist, oni se chtějí sejít a je to pro ně – srdcovka – a zatím to funguje, sjíždí se tam, a vůbec není nějaký problém, já německy nemluví – tu mši jo, ale kázání mluvím česky a mám překladatele, oni to respektují, jsou rádi, že se jim člověk věnuje, a pak jsou s nimi i hezký rozhovory, je to super.

Přes zdánlivou nesourodost připojuji ještě další dva případy procesu usmíření, které popisují kněží ze Sudet. Jde o zkušenosti návštěvníků Jáchymovského pekla a také lázeňských hostů.

specifikum Jáchymova – v Jáchymovském pekle, ta akce probíhá každoročně, řada lidí přichází, aby prošli místa těch táborů a pak někdy i vyhledají toho kněze, chtějí to nějak duchovně završit

častý jsou zpovědi – když mluvím s jinými kněžíma – tak říkají, že lidi téměř nechodí – a já mám problém, že jich tu je moc, oni přichází a ten typ, že přijdou po dvaceti třiceti letech, jsou v novém prostředí, anonymním, tak si snaží dávat život do pořádku

Případ druhý – očišťování míst

Domnívám se, že jiným, v Sudetech se vyskytujícím projevem okrajového náboženského života, jsou požadavky na kněze, aby očistil, uzdravil nějaké místo. Sociologicky je takový požadavek možné vysvětlit jako projev velmi "zplanělé" zbožnosti. Sekularizace je přítomná, intenzivní, ale jaksi nedůsledná, protože zde není důsledného skoro nic. A navíc je území plné vyprázdněných míst, domů a krajiny.

Nebo ty formy žehnání – lidi přijdou a pak se to bojí říct, že jim doma straší a nikdo jim nepomoh – poprosí o to vykropení.

Můžeme se za ně modlit, za posvěcení toho objektu, jestli tam došlo k poškození, ublížení – to místo si to nese dál a na to ty lidi slyší.

mají problémy s duchy, prosí o modlitbu a svěcenou vodu

třeba vím, že se obrací na otce, kvůli pohřbu – jakoby – potřebují "očistit" byt od nějakých negativních sil, zájem o ty duchovní věci mají, ale nevytříbený

Případ třetí – tišení bolesti

Farnice, která 30 let působí v pohraniční farnosti, popisuje problém nespecifikované bolesti, kterou v lidech cítí. A svou citlivostí vůči druhým lidem, ohleduplným přístupem, pomáhá starým ranám s hojením, vnímá proměnu v tom, jak se lidé více otevírají a přistupují na pomyslnou uzdravnou cestu.

i když nás věřících není mnoho ve zdejších kraji, tak se velmi snažíme hlásat evangelium, každá svými možnostmi, i když neděláme přímo misijní aktivitu. tím že jsme takoví jací jsme, tak otevíráme nějakou bolest, která je bariérou, jak v těch našich krajích cítím velkou bolest

cítím i změnu – před třiceti lety by se mě nikdo nezeptal, nepoprosil, lidi zůstávali stát před kostelem, za tu dobu co tu působím, máme rodinu, někteří lidi se otevírají, nestydí se zeptat třeba na cokoli a beru i jako velký posun, to že když někomu přijde, že nemá problém přijít a rozsvítit svíčku v kostele.

B. Nové postupy

Případ první – žehnání

Všichni dotazovaní duchovní popisují, že jsou zváni a žádáni o požehnání nových staveb, nebo věcí (hasičských stříkaček, vánočního stroměčku). Malý rituál, pobožnost slova se koná v rámci širší společenské akce, má jí dodat lesku a vážnosti... Oproti vnitrozemí se tyto rituály v Sudetech odehrávají na méně tradičních místech či u méně tradičních příležitostí, jsou skutečně nějakým způsobem “invenční”.

Pak nabízíme všem možné žehnání, když někdo nepřijde, že se doma dobře necítí, že je tam strašení, tak žehnám ten příbytek a dům.

Žehnání automobilu – Anděla strážného – to přicházejí i lidi mimo církev.

Pak tu máme kolem sv. Františka – žehnám na náměstí malá zvířátka, lidi si to přinesou a já to žehnám... žehnal jsem všem zastupitelům města pejsky

My jsme v roce 2013 opravili kostel na V., což je obvodové zdivo – tam děláme žehnání bylin, žehnání vína (na sv. Jana Evangelisty o Vánocích).

Tam jsou i motorkáři. (...) V. – Sedm kostelů – a je to cyklistický výlet – vytyčí se trasa – (...), já jim požehnám a oni pak někam přejedou a objedou 7 kostelů zastavení, k tomu dostanou 7 zamyšlení. (...) Na některý ty aktivity – byliny, víno, motorky – stahují se lidi, který celej rok nevidíte, ale na tohle přijdou. A někteří z nich pak přijdou za dva roky, že chtějí pokřtít.

Případ druhý – propojování

Oproti pomyslnému tišení bolesti nabízí jeden z duchovních aktivní přístup. Ten spočívá v propojování lidí v malé občanské společnosti, která se snaží čelit sociálním a environmentálním problémům regionu.

Jde o to, ovlivnit nějak to ovzduší v tom městě, jinak než tím, že pár lidí opečuju (...) možná je to příliš smělej sen, ale já tomu věřím, že něco asi změnit jde, alespoň ti lidi, co něco dělají, tak se můžeme mít rádi mezi sebou, vědět o sobě(...) takže já si spíš říkám, jestli ten smysl vidím v propojování těch lidí, který něco dobrého dělají – že se tam dějí ty Boží věci

Případ třetí – doprovázení

Doprovázení je pojem z pastorační praxe, znamená pomoc při hledání smyslu, identity, posunování svého já na nějaké duchovní cestě. Bezpochyby se nejedná o potřebu, kterou pociťují pouze lidé v Sudetech. Vnímám však jako významné, že byla tato praxe zmíněna pouze ve dvou rozhovorech, obou ze Sudet.

Jde o to, být učitelem duchovní cesty, doprovázejícím, ten učitel ten něco předává, ale já si spíš myslím, že ten člověk dneska – smyslem není prodlužovat – ale doprovázet na nějaký duchovní cestě, kdy ho nechávám stále v pozici toho žáka, ale sám se stával učitelem, každý, kdo udělal zkušenost s Bohem, tak sám svědčí

Já obecně zjišťuju už delší dobu, že je mezi lidma velkej hlad po nějakým osobním doprovázení (...) A tady v tom regionu, jak jsou lidi ostýchavý, nezvyklý vyjít ze sebe. Tady to není tolik, jako na východ odsud, ale taky to pozoruju. A nějaký osobní doprovázení chodí lidi sem za mnou, i když do kostela vlastně nejdou.

Území Sudet, tvořící přes polovinu plzeňské diecéze, vykazuje řadu specifických rysů. Je zde intenzivnější proces sekularizace a řada sociálních problémů. Pastoraci zde rozumím jako práci v laboratoři. Opatrně se zkouší, co půjde, než bude možné přejít na “masovější” výrobu.

IV. MISIE

dřív jsme byli více mámy. že jsme houfovali, usmívali se (...) a teď jdeme tím prorockým směrem, a říkám pojďte a jestli vám ujede vlak, tak vám ujede...

Tato kapitola je věnována církvi budoucnosti. Otázku misí vnímám jako nádobu spojitou s budoucností církve. Má-li nějaká být, musí přijít další noví lidé.

*myslím si, že kdybych šel na náměstí a křičel že jsem farář, tak to mě pošlou do Dobřan
mám období, že si myslím, že lidi nepotřebují víru – osobním příkladem moc lidí neobráte,
má to vliv na vaši rodinu a vaše děti, ale že by někdo v práci uvěřil – já třeba jako jsem jednatel
ve firmě, kde je deset lidí – nikdo nevěří, ví to o mě*

Otázka na to, jak oslovit lidi mimo církev byla asi ta nejdůležitější položená. Nikdo neměl jasný recept, ale každý byl schopen velice poutavě popisovat, co se děje v jeho životě, práci, jak moc a často lidé mimo církev potřebují Boha. Zároveň se tyto situace nedaly plánovat nebo příliš připravovat a působily velice křehce. Důležité však bylo, být sám připraven a otevřen. Zejména prostřednictvím modlitby.

*někdo to nazývá krokem k preevangelizaci – vnímat lidi kolem sebe. (...) Myslím, že by bylo
dobré, abychom jako věřící byli vnímaví – záleží na tom, jak to člověk v sobě hledá, jak se za to
modlí – je to o osobním nastavení každého člověka.*

Žádná univerzální cesta, jak lidi přivést k víře – že ta není

modlili jsme se od začátku za oživení a ten způsob přišel

*jestli chceme oslovit široký okolí, nemůže to být na těch jednotlivcích, apoštolové čím
fascinovali ty pohany – tím jak spolu žili, pomáhali – to může ten svět okolo nějak zaujmout a
oslovit.*

*a nestydí se mi to říci, protože mě znají, ale neinklinuji k tomu, aby chodili pravidelně do kostela,
všechno má svůj čas, my jak se modlíme za naši farnost, to se nastřádá*

*modlíme se za to, aby přišel dobrý kněz a všechny jeho spolupracovníky, kteří se o nás starají
(...) modlíme se pořád – pro budoucí generace, těžko říci, že se toho my dožijeme*

V sociologické teorii náboženství, které se snažím v této zprávě spíše vyhýbat, existuje pojem *civic religion* – občanské náboženství. Jde o jakýsi soubor běžných hodnot, které musí jednotlivci vyznávat, aby mohly demokratické společnosti držet pohromadě. Když jsem v rozhovorech poslouchala odpovědi na to, jak oslovit “šedou zónu” víry v Čechách, napadalo mě často spojení “*everyday religion*” – náboženství všedního dne. Jako základ nějakého oslovení byla zdůrazňována možnost běžného standardního fyzického soužití kněze a lidí na společném místě, které má přednost před řízenou společnou činností. A postupně “organicky” prorůstá daným místem a vytváří vazby, v nichž se dá komunikovat s lidmi o Bohu.

*Je důležitý aby v tom městě ten kněz bydlel – abychom měli normální lidský setkání – to je ta
evangelizace, začínáte v normální lidské rovině.*

*Věřím tý přirozenosti – než nějaký strojený, propracovaný úžasný programy, který budou
fungovat.*

*určitě, oni sem k nám taky chodí lidi z ulice, ani nepatří do naší farnosti, proto je důležité, že
jsem tady, zastávám to, že ta rezidence by měla být...*

aby to člověk mohl vnímat, předpokládá to nějaký čas, že v tom prostoru jste

*kdybychom vzali v potaz jenom tu skutečnost nouze o kněze, patří k tomu i tenhle rozměr, časté
střídání není úplně dobrý ani pro ty lidi ani pro toho kněze – praxe je často taková, že musíme
dělat, co jde*

obecně být s nima – fyzicky existovat v tom prostoru, kde jsou, to je tak závažná věc, ohrožená tím, že je nás málo, já když to řeknu, když chodím po P. pěšky, měl jsem po nástupu 4 nemocný a chodil jsme po městě pěšky a lidi si vás okoukají, a vy si to taky okoukáte a to je velmi důležité, najednou znáte všechny sousedy

spíš bych řekl, že to jde samo, nebo se musíte s lidma bavit, přijde s nima do styku třeba i úředně, potkáte se venku, lidsky prohodíte nějaký slova – a spíš bych řekl, že z toho může vzniknout – to, že potřebuje něco víc, naváže na tu důvěru

Na běžné každodenní pobývání ve stejném prostoru jako místní lidé pak často navazuje nějaké oslovení lidí skrze jinou instituci – místní média, správu památek, domov důchodců atp.

snažíme se přispívat do místního měsíčníku – aby lidi věděli, že jsme tady, že tu je katolická církev, že jsou tu dveře otevřené.

Slušně rozjetou aktivitu máme díky Městskému kulturnímu středisku – pokud přijedou i poutníci, navštěvují kulturní památky, součástí je i kostel, pokud to jen trošku jde, věnujeme se jim – hradby, jízďárnu, a pak i kostely.

V domově důchodců – tam se věnuju lidem praktikujícím a lidem, kteří jsou šťastni, že se zastavím na chvíli, ten jejich život duchovní je v plenkách, pak je to děle o dětství.

Jedna z jejich aktivit je že bude bohoslužba – krom křížovek a malování.

Pak vloni – 2023 – se podařilo uspořádat oslavy listopadu poprvé. Součástí bylo i že mě pozvali, modlitbu za národ – završení toho setkání – už se hned řeklo, že to bude tradiční.

Chodil jsem do domova důchodců – bavil jsem se tam i s personálem, chodíval jsem s nima na bowling, brali mě že jsem taky personál.

je tu Vysoká škola finanční a správní – studují tam hodně policajti, kriminalisti, ekonomové – s nima jsme v neustálém kontaktu, já se tam občas ukážu, hovořím na nějaké téma (...) a každý rok má ta škola promoci v kostele, musím to upravit, aby ten prostor vyhovoval, dá se tam státní znak, tady se oblíkají profesori, v sále nahoře jsou studenti, ty se připravují tam, v kostele jsou celý den promoce – stovky studentů + jejich rodiny, je úplně plnej kostel, pak si profesori dají kafe a jde nová várka...

V rozhovorech však zazněly také příklady programového misijního jednání – ať už ve formě debaty, jak na to, nebo použití digitálních médií.

Jak lze tuto šedou zónu oslovit, vstoupit do ní?

Je to ústředním motivem našich duchovních porad, je to otázka, kterou toužíme řešit, nastavit parametr bohoslužeb, to není těžký, ale najít cestu mimo bohoslužbu to je náročná a hodně se o tom mluví.

jedinou evangelizační – já mám youtube videa 5 min – (...) farníci mě přesvědčili, abych vysílal, založili mi kanál a ukázali mi, jak to mám natočit na mobilu, myslel jsem, že to bude pro tu komunitu těch 30–50 lidí (...) ale dneska mám asi 12 000 odběrů a denně si to 3000 lidí poslechnou (...) skrze tento kanál se mi rozšířila pastorační péče, tak si mě lidi vygooglují a vyhledávají mě a přijedou z celé republiky a snažím se na ně udělat čas – jestli chcete, tak mi zavolejte a já se s nima domluví – bylo z toho už několik křtů, je to ta šedá zóna, ty lidi nemají odvahu někam jít, ale přes tuhle digizónu to funguje, kdo se prokouše až k tomu telefonu, tak jsem ochotnej, jsou to hraniční věci, silný příběhy...¹

1 Existence digitálního světa byla zmíněna ještě ve dvou kontextech – jeden mladý farník popisoval, že spravuje pro farnost sociální média. A dále několikrát bylo zmíněno, že si lidé odvykli chodit po covidu do kostela a bohoslužby sledují na Youtube či v televizi Noe.

Dalším zmiňovaným rozměrem situací vhodných k oslovení “šedé” zóny jsou nějaké rituály na pomezí církve a společenského života, jejichž církevní kontury nejsou příliš ostré. Například bohoslužby mimo kostel, pod širým nebem, na pouti.

viděla jsem to když ta paní Jana, postavila kapličku v K., svojí soukromou a když tu byla poprvé sochařka, která jí dělala velkou sochu skleněnou Panny Marie, pak tu byl pan biskup Radkovský a světil to, shromáždilo se tam spousta lidu, který byly nadšený a řekla bych hořelo jim srdce

Myslím, že se cítí uvolněný mimo ten kostel, že můžou kdykoli odejít, kdežto v tom kostele že je každé pozoruje, že odcházej, protože je to nebaví.

Já taky jezdím na poutě – velmi důležitý – ve Skocích – 1. května, i naše Magda řekla, že pojede a ta velmi striktně nechce o víře nic poslouchat.

betlémský světlo – venku, nesmí to být vevnitř, máme grog, chodí opravdu hodně lidí – říkám tomu roční rituály – předsudek – a ta náboženská oblast je psychologicky strašně citlivá, a lidi se bojí to niterný dát v plen, takže když je to ta obecní slavnost, tak dojdou, ale když jsou to náboženský slavnosti, tak se bojí před ostatníma

čím dál více lidí se obrací na někoho z církve s prosbou, aby to doprovázení nebo i rituál byl zprostředkovaný. A vidím, když se něco nabídne na míru tomu člověku, co ho nenutí, aby se rozhodoval, jak to s tou církví má, tak je to lepší.

A. Školy

Samostatným tématem misijního působení církve, jsou školy a školství. Bylo až překvapivé, jak podobný náhled vyjadřovala řada lidí v rozhovorech. Ať už se jednalo o kněze či laiky, školství bylo líčeno jako “zbytečné” ztracená varta, která církvi velmi schází a měla by se možná (ne ve všech rozhovorech) pokusit ji znovu získat.

jedině kněz, kterej učí náboženství ve škole, anebo jde příkladem někomu – takže jediné tak se to asi může někam vyvíjet. (...) Myslím si, že se to mělo oslovovat po revoluci, kdy lidi byli nadšený.

Se školama – ne, já jsem možná pasivní, určitě přede mnou předchůdci dělali dost, chtěli se nějak aktivně dost ale byli neúspěšní.

myslím, že je škoda, že jsme odešli ze škol jako s náboženstvím, je to tak 15 let, opustili jsme pole (..) bylo možný tam potkat děti, sejdeš z očí sejdeš z mysli – a nebyl důvod, tam nebyly církevně nepřátelský lidi, třebaš pana ředitele znám, jeho máma chodí pravidelně do kostela

proč tedy? – nevím, to bylo farářovo rozhodnutí

běhám kolem kostelů a měl bych bejt ve škole

ale ta škola – to by bylo, myslím, že to je otázka systémová

Výuka náboženství – ta je vedena tady na faře – do škol jsme se nedostali, protože se v devadesátých letech o to neusilovalo, a teď už ty ředitelé nechtějí dalšího člověka, co leze do školy, tím je to pro nás uzavřený.

Pravidelná výuka náboženství v prostorách škol je nahrazována výukou na faře či v rodinách. Spolupráce se školami pak probíhá formou přednášek spojených s návštěvou kostela před Vánoci, nebo do hodin dějepisu a občanské nauky.

tu a tam se podaří, že mě osloví paní učitelky ze škol a chtějí přijít do kostela, že budou probírat gotiku – aby děti viděly naživo – co je rozeta... a vyslechnou si jako i doplněk k výuce – ode mě

Chystám se na návštěvu za ředitelem ZŠ a rád bych nabídnul jednorázovou besedu pro žáky druhého stupně kolem hodnot a etiky a s nadějí, že se z toho vyvine pár lidí, co by stáli o nějaký scházení – to je skupina, ke které bych se rád obrátil.

B. Globální diecéze

Začátkem letošního léta jsem pobývala asi 4 týdny ve třech velkoměstech západní Evropy. Budovy kostelů byly sympaticky otevřené po celý den. A když jsem šla na ranní mši, vždy ji sloužil kněz černé pleti, evidentně narozený mimo Evropu. Kombinace “starosvětsky” otevřeného kostela a zcela globalizovaného kněze-misionáře byla částečně paradoxní, ale částečně důvěrně povědomá. Také plzeňská diecéze je součástí globalizující se církve, která dávno není čistě národním společenstvím. Tři z dotazovaných kněží byli lidé z Polska, jeden ze Slovenska, domlouvala jsem rozhovor s knězem původem z Rakouska. A znám řadu dalších cizinců, kteří v naší diecézi působí. V západních Čechách žije také velké množství lidí z ciziny, kteří přicházejí za prací, do lázní a někdy i do církve. Jejich přítomnost vnímám jakou součástí naší budoucnosti a výzvu pro způsob pastorače.

pevnou komunitu tady tvoří Slováci, přišli za prací a pak se tu usadili – jsou tu tak 20 let – a říkají, že na faře našli svůj druhý domov, jednou za rok si dělají setkání Slováků, z celého území plzeňské diecéze

Je tu mraky Slováků možná se tu nechtěli zastavit, chtěli do Říše a teď to nevyšlo, tak tu pendlují – tady bydlej, jezdí do Německa, není to úplně ok, stydí se vrátit domů, přežívají na ubytovnách, mraky ubytoven.

Jak daleko sahá víra Slováků? – na hranici, a asi i Poláků – v Polsku je to velká změna, je to krize.

osobně vnímám, když ty Slováci přijdou ze Slovenska někam jinam, tak se to tradiční přepne a oni nejsou schopný nikam jinam jít – myslím, že je to tam specificky vázaný na rodový, místní zvyklosti a podmínky. (...) Máme to přijmout a modlit se za to, a s těma lidma trpělivě jít, aby ta jejich víra mohla růst a nebyla závislá na tom původním prostředí.

Na bohoslužbách se objevily 4 Filipínky – řeší se s nimi běžné věci, jako s ostatními.

S přítomností nových Východoevropanů, kteří přišli za prací nebo utekli před válkou také přibývá věřících jiných konfesí – řeckokatolického a pravoslavného vyznání.

Kromě římskokatolického obřadu jsou tady i věřící byzantského obřadu, tam jsme v kolébce

Nade mnou bydlí řeckokatolický kněz s manželkou – ti se o ně starají – otec Sergij

Spodní kostel Máří Magdalény – ten jsme předali pravoslavným, tam je pop – ještě před 2022, oni ho dlouho užívali, půjčovali jsme jim ho, pak jsme jim navrhli že si ho můžou zapůjčit a starat se o něj včetně oprav.

Specifický přístup ke katolictví mají Romové, kteří budou jistě také hrát svou roli v budoucnosti naší diecéze.

Romové – to je zvláštní komunita lidí – občas se stane že i mezi nimi – ony to jsou jednorázové akce, nejsou schopni – výjimečně se stane, že jsou schopni systematicky přicházet a ten katechumenát prožívat, oni docházeli celý rok... oni mají nějaké potíže psychického rázu, vnímají nějaké duchy, někdo je tam proklíná, mají z toho strach, berou toho kněze jako odborníka, který má řešení – ale na druhou stranu, když přijdou, tak jsou všichni věřící, a ta oblast spirituální je pro ně velmi důležitá – a na tom je to bohužel hodně postavené, možná mají něco, co se vytratilo, přesah mají, ale mají z něho obavy, ne požehnání (...) snažím se vysvětlovat, že to není kouzlení a magie a že můžu to místo požehnat a když budou mít otevřené srdce a konat dobro, že se může stát, že to duchovní ovoce obdrží. (...) Nevysmívám se tomu,

může se stát opravdu cokoli – nejsem až tak arogantní, abych tomu nevěřil, často vnímám, že to je důsledek postraumatických situací, v rodině něco nebylo dobré...

Tuto kapitolu bych ráda uzavřela dvěma poněkud radikálnějšími úvahami zaměřenými na budoucnost. Nejsou odpovědi na její praktické fungování, uspořádání lidí a majetku. Vycházejí však z intenzivního přemýšlení o naší budoucnosti jako duchovní situaci. Nutnost, které jsme jaksi vydáni napospas...

ale celkově nějak, já nevěřím, že ty církevní struktury, že nějak to, za co jsme placený, že se to bude rozvíjet, spíše vidím, že to nějak vymírá a vymře to zcela, nebo to budou malé skromné skupinky – takže já si spíš říkám, jestli ten smysl vidím v propojování těch lidí, který něco dobrého dělají – že se tam dějí ty Boží věci – myslím, že je to nějaký proud, že to nemusíme všechno zabalit, že to může být nějaká vize – kam směřovat tu energii – nemusí to být prvotní obracet ty lidi ke Kristu, ale vnímat, že všichni mají nějakou lidskou a duchovní důstojnost a to jejich propojování, to se děje hodně Boží věc (...) myslím, že ta církev na to má dost energie, zkušeností, know-how – umí to, nebo takhle – může se to naučit, protože o tom, to je ta víra

navzdory všem kauzám narůstá ta autorita církve, společnost se chvěje, jsou války, přírodní katastrofy, vidíme, že nejsme superbezpečná země, tak se ti lidi ptají, o čem to je (...) před patnácti rokama, když jsem šel po městě – srandičky, blbý vtípky, teď vidím otazník a dokonce i respekt a úctu a vidím, že se něco mění, ty lidi se ptají, něco hledají, jsou dezorientovaní a chytají se něčeho, cítím, že jsem na prahu nějakého většího probuzení (...) sepse té společnosti je tak velká, že to nejde nevidět (...) obávám se, že vnitřní stav církve není tak kvalitní, že nemáme tu schopnost na to zareagovat, hlad je, ale nejsou lidi s tou nádobou vody...

V. SYNODA

já si říkám, že tohle je až – člověk se chvěje, že tohle má být církev třetího tisíciletí, poslouchat ty hlouposti od těch lidí

Celé šetření Života ve farnostech plzeňské diecéze bylo zadáno jako součást synodního procesu, který v diecézi probíhá.

Takto bylo šetření představeno jeho účastníkům a patrně proto jsem na některých místech cítila z výzkumného rozhovoru obavy. Jako by mělo jít o nějakou formu inspekce. Přestože jsem přímé zadání na synodu neměla, otázku na její průběh jsem vždy v závěru rozhovoru položila. Díky vzájemnému zájmu a relativní důvěře jsem slyšela a zaznamenala poměrně otevřená vyjádření. Rozhodla jsem se je předložit pouze s tímto mým úvodním komentářem.

věřím, že to biskupovi Tomášovi položil na srdce Duch svatý, nemám důvod tomu nevěřit, jsem zvědav, jak to bude probíhat, ale myslím si, že je to Boží nabídka, že nám Pán Bůh dává nějakou důležitou možnost, jak se hnout z místa

Jsem v rozpacích, je to něco nového, co zkouším poprvé v životě a je to sinusoida – jednou jsem nadšený, jednou jsem skeptický. Podle toho co očekáváme, ve farnosti byly synodální skupinky, teď je další setkání, z nich byl zvolen delegát, je to jeden z nejmladších členů farností – někteří farníci jsou nadšení, někteří jsou skeptický – a jak se ty skupiny stírají, tak z toho něco vzrůstá.

Mám dojem, že ten synodní tým je odhodlanej a opravdu mu jde o nějakou proměnu pastorače, přizpůsobení reálnému životu v diecézi. (...) Osciluju mezi obavou a radostí (že se něco z toho uskuteční), ta naděje převažuje, díky odhodlání těch klíčových lidí

My jsme v druhé synodě – první byla ta celosvětová – tu my jsme prožívali že jsme se opravdu snažili, měli jsme synodní skupinky, měli jsme výstupy, a jsme za to rádi, stejně tak jsme rádi za tu diecézní – týká se nás to, zatím naplňujeme všechno pro to, aby ta synoda proběhla dobře, obecně lidi i duchovní správa jsou tomu nakloněni, zatím nikdo neřekl, že tomu dokonale rozumí.

Já si chci udržet takový to fanouškovství, ten optimismus, přes to všechno co mě otravuje, ten cíl se mi líbí, byť jako úplně neladím nějakýma procesníma veletočema.

Pořád jsem dobře naladěný. (...) Cíl – jako proměnu, posun, uvědomění si a možná i prožitek něčeho společného. (...) Na druhou stranu by se mi líbilo, kdyby to mělo nějakou lehkost, ne systém padajícího hovna, nemám vždy chuť utvářet nějaký vztahy na povel, setkání, protože je tam nějaký datum (vikariátní den)

pak si myslím, že v tý synodě je dobrý – jiná je ta synoda v Plzni, v D. a jiná na venkově

když čtete ty dotazníky, tak vidíte, že to dělají lidi v Plzni – když to čtete na vesnici, kde je člověk rád, že má tu májovou – tak je dobře, že to vidí jinak – a je dobrý, že to řeší lidi z různých podmínek

není zájem o to, mezi farníkama tady – je zajímavý, když jsme dělali akce před pěti deseti lety – tak chodily i tety – když byla i duchovní obnova, ale teď na tu synodu z těch starejch – nikdo nepřišel – už jsou z toho nějak unavený, nebo já nevím

já jsem skeptik – z důvodu nepřipravenosti, očekával jsem, že to bude s jakousi formací – nejenom mapování podesáté, ale mám problém v těch setkáních, na jakou otázku odpovídáme, někdy je tam prostor pro aktivisty

nesrozumitelnost těch dokumentů – desítky stránek, který ani nejsme schopni přečíst, pochopit zatím nedokážu nijak – já se modlím za to, aby to bylo z Ducha svatého

já jsem hrozně rád, že se něco takového děje, dostal jsem nějaký impuls, že se ta diecéze snaží reagovat na úbytek věřících, na rozdíl od jiných diecézí se to nějak rozhýbalo

pro mě je to zajímavý, že se dozvím různé názory na tu církev, a je to pro mě zajímavý a má to i ten vedlejší účinek, že se ty lidi setkávají (...) ty duchovní to podporují – v církvi jsou pokrokový (...) dohodli se, že na ty setkání chodit nebudou – aby se lidi nestyděli, většinou tam chodí cca 6-7 lidí, měli jsme otevřený setkání, pak i nějaký uzavřený

no, řeknu to jednoduše, jako venkovan to vidím poměrně komplikovaně – jako spoluvenkovan, třeba, že máme vytvořit nějaký struktury (PR, ER) – když máte nějakýho aktivního farníka, tak se po něm chce, aby dělal úplně všechno

některé ty formální skutečnosti mohou být jako až luxusní (...) když se ty lidi sejdou na té modlitbě – modlí se za nějakýho alkoholika a teď mají prostudovat ty dokumenty dost komplikovaný – vidí že je to složitá procedura – náročná na energii a je tam i ta otázka – jestli to k něčemu povede – je to otázka určité nejistoty, je to taková duchovní výzva víry, do toho se člověk musí zapojit, že skrze toho biskupa nám ten Duch svatý něco nabízí – a nebejt jenom skeptik, kterej řekne: dejte mi pokoj

ale obecně člověk cítí spíš určitou, musíte na venkově – když máte mši svatou pro pět lidí, tak se naučíte, že to nemůže být s kadidlem a všemi prvky – ti lidi by to nezvládli, ti lidi těžko mohou odpovědět na otázku, jak pastoračně obsadit kněze v diecézi (...) ale chápu, že to je otázka

byla jsem úplně znechucená, nedávno jsme to vyhodila, s tím, že to nechci mít doma (...) pak jsem vedla ta naše setkávání, mně se – když jsem byli v Liticích – působilo to na mě, že všechno obracíme na ruby, proč jako řekněte nám odspoda – jak by to mělo vypadat

máme to dělat jinak úplně – o tom to asi nemá být? (...) tam je třeba – misie, uspořádání, ekonomika – jak já mám žvanit o tom, jak má diecéze fungovat, když tomu nerozumím – jak bychom do toho kecali, (...) uspořádání – co do toho mají lidi co žvanit? (...) to je to, co mi vadí – neodborníci budou žvanit do něčeho, čemu nerozumí

když máte nějaký problém, svůj životní, nevíte si s ním rady – když se ptáte náhodného člověka, dostanete náhodnou odpověď, musíte hledat odborníka a ne se ptát všech – každý má velice zúžený pohled, jak spojit naši farnost s farností u katedrály, máme tak rozdílnou zkušenost

většinou když ta synoda končí, tak vznikne taková knížka, kterou nikdo nečte, a jediný co z toho je, že ten, kdo to organizuje, schválí věci, které se mu zdají dobré a má legitimitu, že to schválila synoda (...) když generální vikář naznačuje, že synoda dospěje, jak mají vypadat životy kněží – naznačuje, že už to ví (...) viděl jsem, že takhle biskupové rozhodují a řeknou, že takhle rozhoduje synoda (...) Ta světová – opravdu to bylo o ničem – a pak se řeklo, že pozitivním výsledkem je, že se lidé setkávají – ale to se můžou setkat i jinak a učit se jiným způsobem

většina se o to nezajímá, až na nějaké výjimky, ti co o to mají zájem, a chtějí se účastnit toho rozhodování,

lidi jsou hodně zaměřeni na to svoje prostředí, na svoje lokální záležitosti, na svoji farnost

a to mi chybí na té synodě – že to je o té misii ven a chybí ta dovnitř, to je ohromný problém – náboženství, které trvá do 4. třídy

já si říkám, že tohle je až – člověk se chvěje, že tohle má být církev třetího tisíciletí, poslouchat ty hlouposti od těch lidí a přitom tam se děje to, o čem mluvíme od začátku, že propojuju nepropojitelné, že se snažíme tvořit něco dohromady, to mi připadá jako nějaký posun a pak si říkám, že takhle nějak by měla fungovat i ta demokracie, že by tak ta společnost měla fungovat

synoda – ta samotná – tady to nebyl problém, dohodli se, jdeme do toho – já jsem říkal, hlavně nepřekážet,

zpočátku k synodě jsem příliš důvěry neměl, ale jak se to všechno rozjelo a viděl sem, že to není všechno na mně, že ty lidi využijou ty možnosti, je to příležitost, ta situace nějaká je, lepší než sedět na místě – pokud se to dá dohromady na úrovni celé diecéze – každý to místo je úplně jiné, ty farnosti se od sebe dosti liší, těžko uděláme nějaký univerzální recept – že si uděláme pětiletku, a pak to bude fungovat dobře

nicméně nějaké obecné pravdy poznání z toho vylezou taky, a z toho se dá potom čerpat

zatím nadějně – že se to vůbec řeší, že je snaha vedení, biskup a spol., se na tu situaci dívat jinak, zmapovat ji (situace církve v diecézi jako takové)

bez nějaké revize ta církev nemá moc šanci, aby živě žila – řešilo se to dříve tak, že se zavolalo faráři, aby řekl, kde co dělá – umí používat jenom ty struktury, nic jiného

nechci bejt klerikál – bereme ty lidi vážně, zveme je ke spolupráci, učíme je nést tu zodpovědnost, ale za těch 30 let zkušenosti práce s lidma – přirovnal bych to možná k šlechtě, který měli generačně vyformovaný, jak vládnout lidu a ty bolševici to neuměli

něco jiného je naslouchat si, mít zpětný vazby, a něco jiného je říct si, vy si to rozhodnete

ale já chci svého biskupa podpořit – nemám velké očekávání, je to praktická skepse (...) trochu se bojím jedné věci, a to je moje dlouhodobá zkušenost – z těch 100 zaměstnanců jsem tak 10 lidí měl v prádle a znám tu jejich hořkost, bezmoc, nejsem naivní a v tomhle já se bojím, je mi líto lidí, který se do toho zaangažují, a dají do toho vše, obávám se, že z toho odejdou zraněnější, opotřebovanější, (...) nedávám tomu ten apel, že to je naše budoucnost – protože si to nemyslím

mám strach ze synody, v tom smyslu, že se dává eucharistie na druhé místo, že tam je sdílení a povídání (...) ty impulsy které jsou – působí to na mě – že ta eucharistie je až na druhém místě, modlíme se za to každý den, aby to všichni viděli, co je nejdůležitější

pro ty faráře je to těžký brát ty lidi vážně, může to u nich vyvolat i krizi identity – proč bych to měl dělat, proč tu jsme, když by ta rozvedená ženská měla říkat, proč to má být jinak, a myslím si, že to dost zatřese tou kněžskou identitou, nebo i zatřásá...

ale je spousta těch katolíků, kteří to potřebují jako faráři, bejt těma dětma (...) způsob synody – tak najednou někoho poslouchat, kdo říká nějaký blbosti, to mi připadá úplně průlomový a vážit si toho člověka a zakomponovat ho do té cesty...

ZÁVĚR

Předložená zpráva z šetření života ve farnostech plzeňské diecéze zachycuje výsledky kvalitativního šetření, které probíhalo v dubnu až květnu roku 2024.

Soubor otázek, předložených dotazovaným lidem, směřoval ke zmapování života v jednotlivých farnostech. Kromě popisu pravidelných aktivit, jakými jsou bohoslužby, poutě a vysluhování svátostí, se v rozhovorech hovořilo o netypických způsobech pastorační práce, jakými jsou například žehnání, doprovázení, propojování či produkování hudby.

Dalším tématem byla možnost a způsoby, jimiž může církev působit na lidi vně. Zkušeností s tím, že lidé potřebují Boha, měli dotazovaní mnoho. Jejich společným rysem byla jakási nemožnost tyto situace metodicky připravovat a vytvářet. Takové situace přichází jaksí “samy” a přejí připraveným. Připravenost pak znamená být vnímavý, modlit se, žít s ostatními v lásce a netlačit moc na pilu. Ve smyslu nemít připravený jeden církevně-ortodoxní postup, ale spíše postup individuálně odpovídající potřebám člověka.

Velkou neznámou pro celou diecézi je budoucí uspořádání všech možných kapacit - majetku, budov, kněží i věřících. Přesto, že již dochází k uplatnění řady racionalizačních postupů - slučování farností, centralizace služeb, společná duchovní správa více kněží, zaměstnávání civilních zaměstnanců na farní agendu atd., opouštět strukturu venkovských farností je poměrně náročné. Lidé se nechtějí za bohoslužbami přesunovat a mezi fyzicky hodně navzájem vzdálenými farníky je těžké budovat komunitní vztahy. Ty jsou nutnou podmínkou růstu společenství, a tolik žádoucího funkčního laického kněžství.

I církev, stejně jako člověk žije v podvojném vztahu svého bytí, kdy má tělo a je zároveň tělem. Tělem, o které je nucena, stejně jako člověk, se dobře starat.

ZDROJE

Všechny přílohy pracovního dokumentu

- [P1 Misie a lidé](#) Misijně-demografický profil plzeňské diecéze (ke stažení [ZDE](#))
- [P2 Uspořádání a život](#) Personálně-organizační profil plzeňské diecéze (ke stažení [ZDE](#))
- [P3 Finance a majetek](#) Ekonomicko-majetkový profil plzeňské diecéze (ke stažení [ZDE](#))
- [P4 Synodalita a historie](#) Synodálně-historický profil plzeňské diecéze (ke stažení [ZDE](#))
- [P5 Faráři, nemáš sůl?](#) Analýza osobních rozhovorů s faráři a farníky (ke stažení [ZDE](#))
- [P6 Jak to vidí jednotlivci?](#) Analýza dat ze synodního dotazníku (ke stažení [ZDE](#))
- [P7 Jak o vidí skupiny?](#) Analýza zápisů ze synodních skupin (ke stažení [ZDE](#))